

Af indenrigsministeren (Thor Pedersen).
(Fremsat 21/3 90. Første behandling 4/4 90.
Betænkning 17/5 90. Anden behandling 22/5
90).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Erling Christensen (S):

Jeg synes, den anden frikommunelov, der nu står over for vedtagelse i Folketinget, har krav på at få nogle bemærkninger med på vejen.

Ved førstebehandlingen undrede jeg mig over den fuldstændige tavshed, der hersker om frikommuneforsøget. Bortset fra ved visse højtidelige lejligheder, hvor indenrigsministeren fremholder frikommuneforsøget som en stor åbenbaring i en fornyelsesproces for de nære samfunds beherskelse af decentraliseringens herligheder, hører vi andre og andre mennesker næsten ikke mere om, hvad der sker i frikommunerne.

Jeg troede ved førstebehandlingen, at årsagen enten var valgtravlheden sidste efterår ude i kommunerne og efterfølgende konstitueringer, eller at kommunerne havde givet op.

Udvalgsbehandlingen har klart vist, at kommunerne ikke har opgivet. Ved kontakt til enkelte frikommuner hører jeg om det store engagement og det store arbejde, kommunalbestyrelsesmedlemmer, borgmestre og embedsmænd lægger i at tænke nyt, tænke anderledes, løse opgaverne på nye, på andre måder.

Siden fremsættelsen af sidste frikommunelovforslag i oktober sidste år har frikommunerne og friamterne indsendt 66 nye ansøgninger – ja, de nye kommunalbestyrelser har siden 1. januar i år og indtil april indsendt 22 nye ansøgninger.

Alligevel indeholder det foreliggende lovforslag, som vi vedtager om et øjeblik, kun 2 nye forslag. Det er da forstemmende. Det er som at lægge en tung dyne over alt initiativ, når vi sammenligner de 66 ansøgninger med de 2, der ligger i lovforslaget.

Under udvalgsarbejdet foretog vi stikprøvevis en undersøgelse af de 66 ansøgninger, der er indkommet, og det viser klart en træghed og en forsinkelse i fagministerierne over for kommu-

nerne forsøgsansøgninger, som jeg synes er fuldstændig utilstødelig. Der peges i Socialdemokratiets betænkningsbidrag særlig på 3. først ansøgningen fra Bornholms Amtskommune fra 21. oktober sidste år. Efter at den havde været syltet 5 måneder i Sundhedsministeriet, blev den fremsendt til høring. Det betyder, at Bornholms Amtskommunes ansøgning bliver forsinket i hvert fald over 1 år.

Det er også interessant at se på Fåborg Kommunes ansøgning her fra januar 1990, hvor de beder om mulighed for at delegerede endelig vedtagelse af lokalplaner til et teknisk udvalg, nemlig miljøudvalget. Først da udvalget efterlyser svaret, fremsender Miljøministeriet svaret til Fåborg Kommune, nemlig at hjemmelen anses for indeholdt i den gældende frikommunelov. Det kunne man have svaret, dagen efter at man havde modtaget brevet fra Fåborg Kommune.

Hobro Kommune udbad sig den 18. oktober sidste år en forhåndsudtalelse. Ministeren lover i et svar til udvalget, at ministeren vil tage kontakt med Hobro Kommune for at afklare problemet. Jeg vil gerne spørge ministeren, om han, efter at der nu er gået næsten 3 uger, har taget den kontakt med Hobro Kommune.

Ministeren plejer at sige: Frække forsøg, det er det, vi ønsker. Frikommuneforsøget er udvikling af demokratiet, siger eller sagde indenrigsministeren. Jeg synes, kommunerne og Folketinget har krav på at få en forklaring på den utilbørlige obstruktion, som frikommuneforsøget udsættes for af regeringen.

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Hr. Erling Christensen efterlyser udsagn fra kommunerne om, hvordan det går. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at forsøget jo ikke er lagt an på, at man løbende skal informere Folketinget om, hvordan man i den enkelte kommune opfatter forsøget. Forsøgene lægges til rette på, at man i kommunen, når forsøgsperioden er udløbet, evaluerer, beskriver forsøget og erfaringerne og derefter informerer ministeriet. Det er den måde, det er tilrettelagt på.

Imidlertid har vi som en service over for Folketinget spurgt kommunerne midtvejs om erfaringer og i øvrigt om de erfaringer, ministeriet selv har om frikommuneforsøgene og den måde, de kører på.

[Indenrigsministeren]

Der bliver talt om træghed i ministerierne. Jeg vil gerne sige, at der ikke er nogen træghed i forbindelse med beslutninger, men det tager tid at fremskaffe det sagsforberedende materiale – det, der skal danne grundlag for beslutningsprocessen. Det er min erfaring, at man arbejder hurtigt i de enkelte ministerier, ligesom det er min erfaring, at man også arbejder hurtigt i de kommuner, der fortsat har en interesse efter en indledende drøftelse.

Socialdemokratiet nævner 3 tilfælde: et fra Bornholms Amtskommune, hvor man anker over, at det ikke er besluttet indtil nu, at Bornholm kan gennemføre et frikommuneforsøg med hensyn til licitation af medicinleverancer til øen Bornholm.

Hertil er at sige, at som det også fremgår af det fremsendte bilag, var skrivelsen fra Bornholms Amt ikke en ansøgning, men en forespørgsel om muligheder for eventuelle frikommuneforsøg på området. Sundhedsministeriet har her valgt at spørge i en bredere kreds. Det er vel det, der ligger i en god sagsforberedelse, at man undersøger, hvilke problemer der kan rejse sig, før man udtaler sig.

Når det gælder spørgsmålet om Fåborg Kommune: Det er rigtigt, kommunen har indsendt en skrivelse af 16. januar med et spørgsmål om muligheden for at delegere den endelige vedtagelse af lokalplaner til et udvalg. Det spørgsmål har været forhandlet mellem Planstyrelsen og Indenrigsministeriet, og det er vores opfattelse, at det ikke kræver yderligere hjemmel, det ligger allerede i frikommuneloven. Derfor har miljøministeren som svar på skrivelsen af 16. januar 1990 meddelt Fåborg Kommune en sådan forhåndsgodkendelse; det er der ikke noget mærkeligt i.

Endelig henvises der til et forsøgsønske fra Hobro Kommune i en skrivelse til ministeriet af 18. oktober 1989 fra Hobro Kommune. Denne skrivelse har været drøftet på et fællesmøde den 19. december 1989, og ministeriet var efter mødet af den opfattelse, at det ikke krævede nogen ny hjemmel i frikommuneloven. Det har kommunen så senere i en skrivelse meddelt ministeriet at de var uenige i, og denne skrivelse til ministeriet er dateret 8. marts 1990. Det betyder selvfølgelig, at ministeriet så efterfølgende tager den drøftelse med Hobro Kommune. Det er ikke ministeren, der tager drøftelsen, det gør ministeriets embedsmænd, og det er en proces,

som er i gang, og som også involverer Arbejdsministeriet.

Jeg må tilbagevise opfattelsen af, at ministeriets embedsmænd ikke arbejder hurtigt og ihærdigt, og at det samme ikke skulle være tilfældet for andre ministerier og i øvrigt for kommunerne selv.

Erling Christensen (S):

Jeg synes, dokumentationen i ministerens tilbagevisning er noget tynd.

Sundhedsministeren fik forespørgslen i oktober 1989 fra Bornholms Amt. Den 9. marts sender man henvendelsen ud til høring. Så vidt jeg kan regne det ud, er det 6 måneder, forespørgslen ligger i ministeriet; det er ikke det, jeg kalder hastesagsbehandling og ej heller en behandling, der understøtter engagementet ude i kommunerne. Jeg skal gentage, at det kun var 5 ud af 66 ansøgninger, jeg spurgte til. Ud af de 5 kunne jeg i 3 tilfælde dokumentere en utrolig langsom sagsbehandling.

Når jeg rejser sagen ved tredje behandling, er det selvfølgelig, fordi jeg håber, at der kan komme lidt mere fart på i de sidste 3½ år af frikommuneforsøget, så vi kan få glæde af det, og således at vi også med lidt større ærlighed ved højtidelige lejligheder kan rose os af frikommuneforsøget, som jo Socialdemokratiet lige fra starten har støttet.

Ministeren startede med at sige, at jeg efterlyste udsagn fra kommunerne. Nej, det gjorde jeg ikke. Det, jeg pegede på, var stilheden omkring frikommuneforsøgene. Jeg ved godt, at ministeren har udsendt en midtvejsrapport. Den har der også været alt for megen stilhed omkring. Det kan godt være, at det er vores skyld. Det kan også være, at man begynder at opgive ude i kommunerne. Min sidste kontakt her til morgen med en frikommune fortæller mig i hvert fald, at man ikke har kræfter til mere ud over det arbejde, man sidder med i forvejen; der skal også laves budget, og som det er dokumenteret, så venter og venter og venter man på svar.

Det er ikke hurtig sagsbehandling, når man er 3 måneder om at meddele Fåborg Kommune, at det foreslåede forsøg rummes inden for frikommuneloven, og at man bare kan gå i gang med det. Jeg synes, at man meget hurtigt kunne have meddelt Fåborg Kommune det. Mit grundlæggende budskab til ministeren, til rege-

[Erling Christensen]

ringen, ikke alene til indenrigsministeren, men også til de øvrige ministre, som får disse frikommuneansøgninger, er, at hvis man skal bevare lysten til at arbejde med dette område ude i kommunerne, så kræver det altså, at indenrigsministerens kolleger tager sig sammen og forkorter behandlingen af de ansøgninger, der kommer fra frikommunerne og friamterne, og det håber jeg indenrigsministeren vil medvirke til.

Det er fuldstændig utilfredsstillende, at man i 5 ansøgninger ud af 66 kan påvise, at over 50 pct. bliver forsinket i ministerierne.

Sønderby (V):

Det var en rørende tale, hr. Erling Christensen kom med.

I Venstre er vi da meget glade for budskabet, at frikommuneforsøgene nu skal have en lettere gang. Det var så også rart, hvis de fik det i Folketinget, for hvis jeg tænker på de gange, vi har behandlet frikommuneforsøgene her i Folketinget – og det sker jo to gange om året – så havde vi jo temmelig mange problemer inden jul, hvor hr. Erling Christensens parti faktisk stoppede eller forsøgte at stoppe et forslag fra en socialdemokratisk kommune, som var blevet indsendt, jeg tror 1 1/2 måned før forslaget blev fremsat her i Folketinget. Da glemte hr. Erling Christensen at rose indenrigsministeren for, at ministeren så hurtigt havde fået et frikommuneforsøg igennem. Det drejede sig om en socialdemokratisk kommune, men det passede ikke rigtig ind i hr. Erling Christensens partis program, og derfor prøvede man på at stoppe det. Men jeg synes, at vi alle sammen skal tage de bemærkninger, der er faldet, og budskabet fra debatten her med ud til vore kommuner og sige: Bevar lysten til at komme med forslag.

Jeg synes egentlig ikke, det er så dårligt, når der allerede er godkendt 300 frikommuneforsøg. Nogle af de indsendte forslag til frikommuneforsøg er allerede blevet fremsat som lovforslag, så derfor er der ikke grund til at lave frikommuneforsøg. Ideen med frikommuneforsøgene var jo, at de senere skulle udmøntes i lovforslag. Men bare det, at tankerne og ideerne kommer ind til ministerierne, gør ofte, at de bliver fremsat som lovforslag.

Vi er meget tilfredse med, at man roser initiativet til frikommunetanken, der i sin tid kom fra en Venstreminister, og at man stadig væk

går ind for at fortsætte med forsøgene. Men det skulle jo gerne gøres unødvendigt hen ad vejen, når de forskellige ideer bliver udmøntet i lovforslag. Derfor var det også rart, hvis Socialdemokratiet ville støtte de tanker, der er kommet den vej fra.

(Kort bemærkning).

Erling Christensen (S):

Det er jo interessant, det, som hr. Sønderby siger her, at man har haft en hurtig indenrigsminister. Jeg har ikke nævnt det tidligere, men der har måske været nogle ansøgninger, der går lettere igennem end andre, og nogle, der endda får ambulancetjeneste igennem systemet.

Den sag, som hr. Sønderby hentyder til, har jo fundet sin løsning i en aftale mellem regeringen og Socialdemokratiet. Så der var nok en god idé i det, vi snakkede om før jul; Socialdemokratiets medvirken har måske været med til at skabe en løsning. Problemet, vi peger på, er den lange sagsbehandlingstid; det skulle ikke gerne have politiske overtoner.

Jeg nævnte det ikke i min indledning, men det være så hermed også sagt, at man ikke skal bruge ideologiske overtoner i regeringspartierne til at stoppe forsøg, som man af ideologiske grunde ikke kan lide.

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Hr. Erling Christensen bebrejder regeringen eller kommunerne, at der er for stille omkring frikommuneforsøgene.

Nu er det sådan, hr. Erling Christensen, at det er ikke altid, støj er et udtryk for kvalitet. Det kan godt være, at stilhed er udtryk for kvalitet, for, at man arbejder seriøst med forsøgene, at man for så vidt er tilfreds med dem, at man ikke beklager sig, at man ikke udtaler sig til aviser i kritiske vendinger, fordi man i øvrigt finder, at det går godt, for det er jo sandheden om forsøgene.

Så kan hr. Erling Christensen spørge: Hvor kan I vide det fra? Det kan jeg, fordi ministeriet yder den service, at vi hvert år besøger samtlige frikommuner, hører om deres erfaringer, om det kan gøres på en anden måde, hvad der kan gøres bedre, eller hvad man i øvrigt måtte være glad for. En sådan løbende besøgsaktivitet har der været hvert år, det vil der også være i år og til næste år. Det vil sige, at der er en direkte kontakt til kommunerne. Og de udsagn, vi får,

[Indenrigsministeren]

ligner ikke det, som hr. Erling Christensen giver udtryk for her fra talerstolen – altså kritik af behandlingstider eller modvilje – når det gælder billedet af frikommuneaktiviteten.

Det er faktisk sådan, at ikke én af frikommunerne har ønsket at træde ud af frikommunekredsen, og der er stadig kommuner, der gerne vil være frikommuner. De kan ikke få lov, fordi bl.a. hr. Erling Christensen ikke vil acceptere, at flere kommuner end det nuværende antal kan få lov at gøre nye forsøg.

Vi har endda sagt, at de forsøg, man har i gang som frikommune, kan man få lov at fortsætte med, selv om man træder ud af ordningen. Selv ikke det har gjort, at nogen har villet afstå fra retten til at være frikommune, retten til at stille nye forslag. Det siger nok mere om tilfredsheden med at være frikommune end det billede, som hr. Erling Christensen tegner.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 90 stemmer (S, KF, V, FP, RV, CD, KRF og Hugo Holm (UP)) mod 15 (SF).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Tredje behandling af lovforslag nr. L 216:

Forslag til lov om ændring af lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner. (Udligning af AIDS-udgifter).

Af indenrigsministeren (Thor Pedersen).

(Fremsat 26/4 90. Første behandling 3/5 90. Betænkning 17/5 90. Anden behandling 22/5 90).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 108 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Tredje behandling af lovforslag nr. L 20:

Forslag til lov om ændring af lov om støtte til forbedring af strukturen og effektiviteten i jordbruget.

Af landbrugsministeren (Tørnæs).

(Fremsat 5/10 89. Første behandling 26/10 89. Betænkning 25/4 90. Anden behandling 4/5 90. Tillægsbetænkning 16/5 90).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Bjørn Westh (S):**

Formandens oplæsning af titlen er selvfølgelig korrekt, men jeg tror, der er flere medlemmer, der vil kende forslaget, hvis vi siger braklægnings, og at det er det forslag, der har givet anledning til megen diskussion og været med til at skabe en bred aftale på landbrugsministerens område, hvor der har været – synes jeg – et frugtbart klima, så frugtbart et klima omkring landbrugsaftalen, at SF, CD og Kristeligt Folkeparti sammen med Socialdemokratiet og regeringen har kunnet blive enige om at gennemføre en lang række love. Det synes jeg er godt, og det var der måske andre ministre der kunne lære af.

Jeg vil gerne sige om braklægnings, at vi i Socialdemokratiet ikke synes, det er nogen god idé. Vi synes, dette her er, når EF's landbrugs politik bliver for planøkonomisk, og det mener vi er sket i dette tilfælde. Vor støtte til lovforslaget nu kan altså ikke tages til indtægt for eventuelle udvidelser af braklægningsordninger eller forlængelser af braklægningsordningen, men vi har ment det rigtigt at gå ind i det med de aftaler, vi har kunnet lave med regeringen, og fordi Danmark var forpligtet til at gennemføre en lovgivning på dette område.

I lovforslaget er der nogle positive ændringsforslag. Der bliver 20 års landbrugspligt ved skovplantninger. Man kan så håbe på, at regler-